

Universitatea „Babeş-Bolyai” Cluj-Napoca

Facultatea de Teologie Ortodoxă

Gavriil Musicescu
between Tradition and Innovation

PhD. Thesis

CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC,

PR. PROF. UNIV. DR. VASILE STANCIU

DOCTORAND,

ALEXANDRA BUDU

CLUJ-NAPOCA

2016

1

Contents

List of abbreviations	4
Introduction.....	5
Current State of Research.....	12
Chapter I - The international and intern musical context of the time.....	37
1.1. International symphonic context – national schools.....	37
1.2 The international religious musical context.....	41
1.2.1. Western religious music.....	41
1.2.2. Eastern religious music.....	43
1.3. The Romanian musical school.....	50
1.3.1. The profane music.....	50
1.3.2. The Chrysantic reform in Romania and the evolution of the religious music of Byzantine tradition.....	54
1.3.3. Introduction of the linear notation system and the genesis of the first religious choirs.....	61
Capitolul II - Biographical references.....	66
2.1. Life.....	66
2.2 Studies.....	86
Capitolul III - Conducting activity.....	100
3.1. The musical activity of Gavriil Musicescu in Ismail.....	100
3.2. The metropolitan choir from Iassy.....	105
3.3. Choirs and orchestras conducted by Gavriil Musicescu.....	165
3.4. Gavriil Musicescu’s innovative conception on choirs and conducting technique reflected in conferences and articles.....	169
Capitolul IV - The didactic and publishing activity.....	178
4.1. Gavriil Musicescu’s innovative conception on music reflected in conferences and articles.....	178
4.2. Gavriil Musicescu – professor and director of the Music Conservatory from Iassy.....	187
Capitolul V - Work.....	202
5.1. Choral religious works.....	203
5.2. The activity of transcription.....	221
5.2.1. The first attempts to transcribe from neumatic notation into linear notation.....	222
5.2.2. Gavriil Musicescu and the theory of tones in linear notation.....	226
5.2.3. Procedures.....	232

5.2.4. The work of Makarios the Hieromonk in the transcription of Gavriil Musicescu	236
5.2.5. Innovative elements in the transcriptions of Gavriil Musicescu.....	254
5.2.6. Reaction to the report of the comission of the Holy Synod.....	256
5.3. Choral folkloric work.....	265
Conclusions.....	272
Bibliography	275
Appendices.....	295

ABSTRACT

Keywords: Musicescu, transcription, choir, modal, concert, folklore, innovation, tradition, composition

Gavriil Musicescu remained in the history of the Romanian music as the founder of the first mixed choir – that of the Metropolitan Cathedral from Iassy. But the other directions of his activity are less known. Regarding his activity as founder and conductor of the choir there still are many details to be discovered. However, one could not speak about Musicescu without mentioning his didactic activity, his compositions and even his less known preoccupations of folklore. It would be unjust to his memory not to approach all these subjects in their complexity. It has been often spoken about the Russian influence in his works – which no one can deny – but we think it is time to analyze his creation thoroughly to be able to state precisely how much of it is influenced by the Russian musical structures. We think that his works would not be so appreciated if they didn't fit the spiritual structure of the Romanian, if they were not constructed using the traditional direction, which he himself loved. His compositions from the end of the 19th century are still part of the repertoire of many choirs which aspire to the fame that the metropolitan choir had at the time.

Gavriil Musicescu's personality was extremely complex and fascinating in the same time through his work capacity, through courage, but especially through his love for music. And since where there is talent there has to be much more work, we would like to bring to light, to dust the documents that are forgotten in archives and to dedicate to Gavriil Musicescu a complex monography, worthy of the one who continues to live in everyone's conscience through his ample work in the field of music.

BRIEF HISTORICAL AND THEMATIC CONTEXTUALIZATION. The 19th century was extremely rich in events both political and social, who determined ample movements in the cultural world in general and in the musical environment in particular. To be more precise, the religious music of Byzantine tradition went through the Chrysantic reform, which was intensively disputed by the psalms then and now as well. This

reform lead to a simplification of the neumatic notation and in our opinion to the facilitation of the chants that existed in the common musical fund.

In the Romanian Principalities the introduction of the Chrysantic reform also enhanced the apogee of the process of Romanization of the chants, a process that had begun a century earlier with Filothei sin Agăi Jipei. Makarios the Hieromonk, Anton Pann and Dimitrie Suceveanu contributed to the development of the psaltic repertoire. However, the schools of psaltic music were closing one after the other and were very poorly financed and the introduction of the choral music in Romania meant the decline of the old monody of Byzantine tradition.

In this context in which on the one hand the choral art was just at the beginning and had a very poor repertoire, and on the other hand the psaltic art was menaced by extinction, Gavriil Musicescu was providential through his activity, composing, transcribing and valorizing the Byzantine melody.

PREVIOUS APPROACHES OF THE THEME. Until now in Romania there is only one extended work dedicated to the life and work of the great Moldavian composer, signed by George Breazul, *Gavriil Musicescu. Schiță monografică*, Editura muzicală, București, 1962. The volume speaks about the life of Musicescu, his activity as a composer and professor, and it also offers generous space to his activity as a publicist and to the musical analysis of some of Musicescu's creations. Starting with this volume until today we couldn't find another extended work dedicated to Gavriil Musicescu. The reverential studies and articles that we identified focus on various areas of the activity of the Moldavian composer, either on his successes as a conductor, on his activity as a professor or on his transcriptions. Their number, though rather generous, does not reflect the amount of new information presented.

In the professional literature from abroad we have identified only one volume dedicated to Musicescu, signed by L. Acsionova, *Gavriil Musicescu viața și opera*, Editura de stat „Cartea Moldovenească”, Chișinău, 1960.

Starting from these two volumes and the articles we identified, we developed a rigorous research that comprised the National Archives from Bucharest, Iassy and Vaslui, various funds of the Central University Libraries and extended to the press of that time from abroad with the intention to elaborate a complex thesis that would

reflect as correctly as possible the personality of the great Musician Gavriil Musicescu.

THE OBJECTIVES OF THE RESEARCH. After identifying a vast material from authentic sources which comprise holograph letters of Musicescu and authentic documents, and for the need to elaborate a complete research, we assumed the following objectives:

- To update the already existing information regarding the life and activity of the composer, clearing several points with the help of the documents found in the archives;
- To present Musicescu's personality in all its complexity;
- To analyze the most important and representative works from the creation of Gavriil Musicescu;
- To emphasize Musicescu's style within his creations;
- To prove the importance of the work of Gavriil Musicescu both for contemporaneity and for posterity, within the country and abroad.

CONTRIBUTION OF THE THESIS TO THE FIELD OF RESEARCH. The thesis brings an important contribution to the field of *Church music* under many aspects, as follows: a) clarification of some divergent points regarding the life and studies of Gavriil Musicescu with the help of documents discovered in the archives; b) identification of the theological-missionary activity of the Moldavian composer, an aspect which was never before written of; c) detailed presentation of the activity as a conductor and of the concerts, which proves the importance and influence that Musicescu had nationwide in the musical field.

STRUCTURE OF THE THESIS. The thesis is structured in five chapters that follow in detail the diverse directions of the activity of Gavriil Musicescu in the musical field.

Chapter I presents the international and intern musical context of the time. It is necessary to know this context in order to understand better the work of Gavriil Musicescu, the progress of the musical culture during the time he was active. The national schools were passing through a period of important development throughout Europe, and all the countries were eager to state their national features, even though

they did not offer remarkable musical productions until then. The powerful influence of Wagner on the one hand and Verdi and his disciples on the other hand, would come to an end, and the nations of Europe had an extremely valuable thesaurus to replace successfully the German and Italian authority in the musical field. Each European people contributed to the development of the musical culture, not only through the musical quote, but also through the themes approached, in which they found themselves easier, thus making music more accessible to the masses, that could now resonate with the works of the great national composers.

In Romania the linear system of notation and the harmonic music had just been introduced and were more and more appreciated with every day. Moreover, the religious music of Byzantine tradition had just passed through the cathartic fire of the Chrysantic reform throughout Europe just to deal with more difficulties in Romania. Almost 50 years after the monumental work of Makarios the Hieromonk, the psaltic musical art of Byzantine tradition was considered obsolete, a symbol for all that was old and retrograde in the Romanian culture, the schools of psaltic music were fewer and fewer, and the cantors were payed very poorly. This situation, together with the wish to replace the psaltic music with the choral one, which was more and more appreciated through the choirs that were founded throughout the country, culminated with the reform of Alexandru Ioan Cuza. In this context, Musicescu's activity starts to shape, mixing traditional elements of the Romanian music, either religious or profane, with his innovative ideas through which he wanted to contribute to the progress of the musical culture from our country.

Chapter II presents a series of biographical references: the life and studies of the great composer from Iassy. Coming from a musical environment, Musicescu developed his natural talent from childhood through hard work, through studies at the Seminaries from Socola, Huși, at the Musical Conservatory from Iassy, and then abroad at the Imperial Chapel and the Musical Conservatory from St. Petersburg. His agility, his capacity to memorize quickly the new information, his perseverance always helped him accomplish what he wanted, most often in the shortest time possible. For example, in St. Petersburg he managed to finish his studies in just one year. From the point of view of his creation and of the modal harmonization that

Musicescu learned in Russia, his studies there were decisive for the complexity of the phenomenon that he initiated national wide: harmonizing folklore based on modal principles.

As many of the representative figures of the Romanian culture, Musicescu did not have an easy life from a financial point of view. His big family, the illness of his wife and daughter reduced considerably the family budget and they did not afford the luxury to spend their holidays somewhere else.

Although he died while he was in his full capacity of creation, having only 56 years old, Musicescu lead a rich life, dedicated almost exclusively to music, with a daily routine that exceeded 12 hours of didactic and creative activity. From his whole correspondence Musicescu presents himself as a tenacious man, a complete professional and a profound Orthodox Christian, which is defining for his entire work. Gavriil Musicescu could not and did not want to differentiate his personal life from the two main axes that governed his existence: Orthodoxy and Romanian people. Understanding these two defining aspects of Musicescu's life will also lead us to the understanding of his entire work.

Chapter III presents Musicescu as conductor. He started his career as the conductor of the choir from Ismail, after he obtained with great difficulty the job of professor of music at the Seminary. During his studies in St. Petersburg he received many offers to conduct prestigious choirs from Russia, but he refused and preferred to come to Iassy where he prepared and conducted the choir of the Metropolitan Cathedral for almost 30 years. Musicescu also supervised the other choirs from Iassy, especially the one from the church of St. Spyridon. He is also the one who founded the orchestra of the Musical Conservatory from Iassy with the purpose to encourage the artistic progress of his students. We received the conducting technique used by Musicescu through some of his former chorists who described briefly his attitude during the rehearsals or the performances of the choir. The press of the time appreciates the metropolitan choir as the best in the country, which was also famous abroad, the choir with the most beautiful and sensitive interpretation, capable to rival with the most renowned choirs from abroad. With the help of a tough discipline and of the theory and harmony lessons, Musicescu transformed his choir into the aesthetic

standard of the last decades of the 19th century. With this choir Musicescu made several tours in the country and abroad, through which he wanted to promote the Orthodox faith and the love for the Romanian nation. Until the first performances of the metropolitan choir from Iassy, such concerts were completely unusual, but Musicescu was exceptional in everything he has done so that we may consider him the initiator of such manifestations. After the debut, the words related to the choir and its conductor were only in the superlative, which means that the level of excellence that it attained was extremely high.

As innovator of all the musical directions that he focused on, Musicescu did not leave the choral field in the initial stage, but fought for the introduction of women within the choir, a success that led to an improvement of the choral productions. Moreover, the conception according to which all the chorists had to have at least elementary knowledge of theory, harmony and history of music contributed decisively to the success that the metropolitan choir had as long as it was conducted by Musicescu.

Chapter IV speaks about the pedagogical activity of Musicescu, either as professor of harmony, director of the Conservatory from Iassy or as professor in various schools and associations. Musicescu was not only a gifted conductor, but also a genial pedagogue, who transmitted very skillfully his innovative ideas to his students, of which the most famous are Ion Vidu, Timotei Popovici or Alexandru Zirra. Thus, Musicescu always appeared as a harsh professor, who put a great emphasis on the logical understanding of the notions, on the real living of what he professed. Also, Musicescu presented these ideas that he transmitted to his students and that represented his artistic creed to the public, through conferences or articles published in the press of that time. We read about a passionate musician, eager to contribute with his work to the development of the national musical culture, a special theologian who wanted to promote the Orthodox faith through the art that he possessed completely. Moreover, Musicescu was aware of the fact that in order for the musical art to flourish it was also necessary that the public was instructed, not only those who perform. To this respect, he initiated a series of conferences-auditions through which he wanted to introduce to the public several elementary notions from

the history of music, simultaneously with vocal-instrumental performances offered by the professors and students of the Conservatory. It is the first endeavor known until today to instruct the public and it proves the vision that Musicescu had and the undertaking of wide scope that he wanted to give to the musical phenomenon from Romania.

Chapter V presents more detailed the musical creations of the composer, divided into sections: choral religious music, transcriptions of psaltic music, and arrangements of folklore. The main features of the style of Musicescu made him famous and acknowledged as a good composer not only in Romania, but also abroad through the medals he obtained at the International Exhibition from Paris or through the fact that his works were interpreted by the choirs of the European capitals. The multiple directions opened by Musicescu in all three categories of music presents his as the greatest musical personality in Romania in the second half of the 19th century. Musicescu knew how to pass skillfully from the grandiose style of the scores written for 7 and 8 voices with piano accompaniment to the psaltic music and even to arrangements of religious pieces of Byzantine tradition without overshadowing the beauty of any of them.

Although the most known part of his activity is that of composing a varied repertoire for the Holy Liturgy, as well as his concerts that drew accusations of using the Russian musical tradition from his adversaries, we consider that his work of transcribing the psaltic repertoire of Byzantine tradition is outstanding and most often overlooked. Together with Grigore I. Gheorghiu and Gheorghe Dima-Iași, Musicescu transcribed after Makarios the Hieromonk the chants of the Vespers and Matins on all eight voices, publishing a volume for each of the voices. They also published the volume of *Katavasia* and the one with *Axions*. Although assailed at the time and reprehended by the the Holy Synod of the Romanian Orthodox Church, Musicescu contributed decisively to the idea of standardization of the religious chants and, after a short analysis, one may observe that the works of the three professors from Iassy constituted a solid starting point in the work of standardization carried on almost five decades later within the Romanian Orthodox Church.

Nevertheless, the arrangements of folklore that Musicescu made remain an important reference point in the Romanian choral creation, for he was the first to have arranged Romanian folklore using modal principles. His works were also appreciated abroad, they were distinguished at the International Exhibition from Paris and constituted the attraction of all the performances of the metropolitan choir from Iassy, bringing joy to the Romanians everywhere.

Although there are other works dedicated to Musicescu, we wish that through this thesis to achieve the following objectives:

- To update the information already existing with respect to the life and activity of the composer, bringing some clarifications with the help of the original documents from archives;
- To present the personality of Gavriil Musicescu in all its complexity;
- To analyze the most important and representative works from his creation;
- To emphasize his style within his works;
- To prove the importance of the work of Gavriil Musicescu both for contemporaneity and for posterity, both in Romania and abroad.

In order to achieve these objectives, during the entire research we had access to the original documents that may be found in the Romanian National Archives, the offices from Iassy, Bucharest, Vaslui, in the Archives of the Metropoly of Moldavia and Bucovina as well as in the fund of manuscripts from the Central University Library from Iassy and the Library of the Romanian Academy from Bucharest. Also, we consulted a large number of papers and magazines from the time that Musicescu lived and worked, from the Central University Library from Iassy and Central University Library from Cluj-Napoca. All the materials discovered in the sources mentioned above were integrated within the thesis in order to have an authorized source to support the ideas and theories regarding the life and work of Musicescu. They constitute a valuable material, which is essential with respect to the element of novelty that the present thesis wishes to bring, for it presents Gavriil Musicescu – the man and the musician as he really was, without useless coverages.

The contemporary musical reality presents us more and more young interested in the choral religious music. Almost each parish has a small group that wishes to

enrich the religious service with choral music. Most of these choirs use the creation of Musicescu in their repertoires for the divine service or for concerts given on various occasions. Besides the pieces with a religious character, the choirs, especially those who perform before the communities of Romanians from abroad, include in their repertoire pieces of folklore arranged by Gavriil Musicescu. He is the authority regarding the composition of the mixed choir but also the instruction of its members. In support of this statement there are testimonies regarding the manner in which the rehearsal of the metropolitan choir from Iassy took place, analysis of his conducting technique and nevertheless the success that Musicescu's choir had each time it performed in Romania or abroad, receiving lots of compliments even from renowned conductors. That is why we believe that it is necessary to know the personality, and especially the work and efforts of this great Romanian composer.

Bibliography

Biblia sau Sfânta Scriptură. Tipărită sub îndrumarea și cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Teoctist – Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu aprobarea Sfântului Sinod, București, IBMBOR, 1991.

Biblia sau Sfânta Scriptură. Diortosită de ÎPS Bartolomeu Anania, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului. Ediție jubiliară a Sfântului Sinod, București, IBMBOR, 2001.

Biblia sau Sfânta Scriptură. Tipărită cu binecuvântarea Prea Fericitului Părinte Daniel – Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu aprobarea Sfântului Sinod, București, IBMBOR, 2008.

A. Dictionaries and encyclopaedias

1. BERG, I., *Dicționar de cuvinte, expresii, citate celebre*, Editura Vestala, București, an 2008.
2. COSMA, Viorel, *Mic Lexicon*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor, București, 1965.
3. COSMA, Octavian Lazăr, *Hronicul muzicii românești*, Editura Muzicală, București, vol. IV (1976), vol. VII (1986).
4. MOLDOVEANU, Pr. Prof. Dr. Nicu, NECULA, Pr. Prof. Dr. Nicolae, STANCIU, Pr. Prof. Dr. Vasile, BARBU-BUCUR, Arhid. Prof. Dr. Sebastian, *Dicționar de muzică bisericească românească*, Editura Basilica, București, 2013.
5. VANCEA, Zeno, *Enciclopedie muzicală*, vol. 19, *Școlile naționale în secolul al XIX-lea*, Editura Prietenii Cărții, București, 1996.

B. Sources

National Archives from Iassy

Fond Mitropolia Moldovei și Sucevei

6. Dosar nr. 1/1877-1928, vol.1 și 2
7. Dosar nr. 5/1880
8. Dosar nr. 2/1877-1881

9. Dosar nr. 3/1880-1884

10. Dosar nr. A14/1864

11. Dosar nr. A15/1860

12. Dosar nr. 4/1868

13. Dosar nr. 4/1903-1920

Fond Academia de muzică și artă dramatică Iași

14. Dosar nr. 23/1901

15. Dosar nr. 1/1865

16. Dosar nr. 2/1864-1865

17. Dosar nr. 1/1864

18. Dosar nr. 3/1866

19. Dosar Nr. 3/1865

Fond Melchisedek

20. Dosar nr. 14/1867-1881

21. Dosar nr. 15/1880

22. Dosar nr. 27/1867-1881

23. Dosar nr. 30/1867-1881

National Archives from Vaslui

Fond Episcopia Hușilor

24. Dosar nr. 9/1860-1861

25. Dosar nr. 35/1860-1861

National Archives from Bucharest

Fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Pubbliche

26. Dosar nr. 9/1887

27. Dosar nr. 126/1877

28. Dosar nr. 132/1876

29. Dosar n.r 105/1866

30. Dosar nr. 106/1866

31. Dosar nr. 766/1866

Fond Casa Regală, oficiale

32. Dosar n.r 22/1896

Archives of the Metropoly of Moldavia and Bucovina

Fond Corul vocal al Mitropoliei

33. Dosar nr. 88/1903.

Library of the Romanian Academy

Arhiva Iosif Naniescu

34. IV Varia 1

Central University Library Iassy

35. Arh. 38 (1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 14, 16, 17)

36. Arh. M. LXVIII

37. Arh. M.XXXVII

C. Lucrări semnate de Gavriil Musicescu

38. MUSICESCU, Gavriil, *Curs practic de musică vocală*, borșura III, ediția a 10-a, Editura Librăriei Nouă, Iași, 1890.

39. IDEM, *Curs practic de musică vocală* acomodat după programa nouă de T. Teodorescu, Editura „Librăriei Nouă” P. & D. Iliescu, Iași, 1912.

40. IDEM, *Întâmpinare la Raportul Comisiunii Sf. Sinod*, Tipografia „Dacia” P. Iliescu & D. Grossu, Iași, 1900.

41. IDEM, *Imnurile dumnezeescei liturghii a celui întru sânți părintelui nostru Ioan Chrisostomu, arhiepiscopul Constantinopolei* acomodate la serviciul archieresc. *Musica prelucrată cu arangeamente de piano de Gavriil Musicescu, profesore de musică vocală la Seminarul de Ismail*, Opul III, Imprimeria de Musică a lui Ioan Weis și Ioan Cartu, București, 1870.

42. IDEM, *Imnele Sfintei Liturghii pentru cor mixt și piano*, ediția a III-a, Editura Soc. Comp. Români, București, 1934.

43. IDEM, *Șase axioane la diferite sărbători împărătesci compuse pentru cor mixt și piano*, op. 9-14, aprobate de Capella Imperială din St. Petersburg, W. Benicke, Lipsku.

44. IDEM, *12 melodii naționale pentru cor mixt și piano*, op. 31, Leipzig, 1889.

45. IDEM, *I-iul Concert compus pentru cor mixt cu arangement de piano*, Jos. Eberle & Co., Viena.
46. IDEM, *Rândueala Cununii. Musica prelucrată și arangeată pentru piano de Gavriilu Musicescu, professore de musica vocală la Seminarul de Ismailu*, București, 1871.
47. IDEM, „Moșulică”, în *Arta*, An II (1885), Nr. 7, 1 ianuarie, p. 52.
48. IDEM, „Imnul Național”, în *Arta*, An 1883, Nr. 4, 25 octombrie, pp. 52-54.
49. IDEM, „Relativ la «Deșteaptă-te române»”, în *Arta*, An IV (1895), Nr. 2, februarie, p. 45-50.
50. IDEM, „Adevărul supără”, în *Arta*, An III (1894), Nr. 4, 15 februarie, pp. 54-60.
51. IDEM, „Discursul ținut la solemnitatea împărțirii premiilor la Conservatorul din Iași”, în *Arta*, An I (1884), Nr. 21, pp. 332-336.
52. IDEM, „Inerție și indiferență”, în *Arta*, An III (1894), Nr. 15-16, 15 august, pp. 239-242.
53. IDEM, „Cântările bisericești și muzica poporană”, în *Arhiva*, An XII (1901), Nr. 7 și 8, iulie-august, 304-317.
54. IDEM, „Corurile bisericești”, în *Arta*, An I (1884), Nr. 18, 25 mai, pp. 281-282; Nr. 19, 10 iunie, pp. 297-300; Nr. 20, 25 iunie, pp. 313-315; Nr. 22, 25 iulie, pp. 345-352; Nr. 23, 10 august, pp. 361-366.
55. IDEM, „Câteva cuvinte despre muzică”, în *Lyra română*, An I (1880), Nr. 5, 1 ianuarie, pp. 33-34; Nr. 6, 6 ianuarie, pp. 41-42; Nr. 7, 13 ianuarie, p. 49., Nr. 8, 24 ianuarie, p. 57.
56. IDEM, „Răspuns la scrisoarea lui I. Broju”, în *Telegraful Român*, An XLII (1894), Nr. 38, marți 5/17 aprilie, p. 1.
57. IDEM, „Scrisoare”, în *Tutova*, An 4 (1887), Nr. 164, p. 2
58. MUSICESCU, Gavriil; DIMA, Gh. I.; GHEORGHIU, Gr. I., *Rânduiala Vecerniei de sâmbătă seara pusă pe 8 glasuri*, C. G. Röder, Leipzig, 1883.
59. IDEM, *Rânduiala Vecerniei de sâmbătă sara pusă pe cele 8 glasuri întrebuințate în Biserica Ortodoxă Română*, 1883.
60. MUSICESCU, Gavriil; GHEORGHIU, Grigore I. *Axioane întrebuințate în serviciul Bisericii Ortodoxe la diferite sărbători și zile mari*, C. G. Röder, Leipzig, 1897.
61. IDEM, *Catavasiile sărbătorilor de pese an*, C. G. Röder, Leipzig, 1899.

D. Synthesis and monographies

62. ACSIONOVA, L., *Gavriil Musicescu viața și opera*, Editura de Stat „Cartea Moldovenească”, Chișinău, 1960.
63. AURESCU, Al., *Anuarul Conservatorului de muzică și declamație din Iași. De la înființarea lui până la 1905*, Iași, Tip. H. Goldner, 1906.
64. BARNEA, Pr. Alexandrel, *Muzica bisericească în Moldova secolului al XIX-lea*, Editura Sf. Mina, Iași, 2009.
65. IDEM, *Muzica bisericească în Moldova secolului al XX-lea*, Editura Sf. Mina, Iași, 2009.
66. BENTOIU, Pascal, *Imagine și sens*, Editura muzicală, București, 1973.
67. BOLOGA, V., *Musicescu, Dima și muzica populară. Țara Bârsei*. Brașov, 1930.
68. BRÂNCUȘI, Petre, *Istoria muzicii românești. Compendiu*, Editura muzicală a uniunii compozitorilor din R.S.R., București, 1969.
69. BREAZUL, George, *Gavriil Musicescu. Schiță monografică*, București, Editura Muzicală, 1962.
70. IDEM, *Pagini din istoria muzicii românești*, vol. I, Editura muzicală a R.S.R., București, 1966.
71. IDEM, *Gavriil Musicescu opere alese*, Editura muzicală, București, 1958.
72. BUCESCU, Florin, *Cântarea psaltică în manuscrisele moldovenești din sec. XIX. Ghidul manuscriselor psaltice – Moldova, sec. XIX*, vol. I, Editura Artes, Iași, 2009.
73. BUCIU, Dan, *Elemente de scriitură modală*, Editura muzicală, București, 1981.
74. BUZERA, Alexie, *Cultura muzicală românească de tradiție bizantină din sec. al XIX-lea*, Fundația Scrisul Românesc, Craiova, 1999.
75. BUZILĂ, Serafim, *Graiul neamului (pagini din muzica corală națională)*, Chișinău.
76. CAUDELLA, Eduard, *Cronici din trecut*, Editura muzicală, București, 1975.
77. CHIRCEV, Elena, *Muzica românească de tradiție bizantină între neume și portativ*, vol. I, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2013.
78. COMBARIU, J., *Histoire de la musique*, Tome III, Librairie Armand Colin, 103, Boulevard Saint-Michel, Paris, 1939.
79. CONSTANTINESCU, Radu, *Istoricul înființării Academiei de muzică și artă dramatică „G. Enescu” din Iași*, Tipografia Albina Românească, Iași, 1940.
80. COSMA, Viorel, *Dirijorul Marin Constantin, portret eseistic*, Editura Magic Print, Onești, 2011.
81. CREANGĂ, Victor, *Gavriil Musicescu, Lăsați-mă să cânt*, Editura Știința, Chișinău, 1997.

82. CUNȚANU, Dimitrie, *Cântările bisericești după melodiile celor opt glasuri*, Editura autorului, Sibiu, 1890.
83. DEAN, Winton, *Handel's Operas, 1726-1741*, Woodbridge: Boydell Press.
84. GALINESCU, Gavriil, *Cântarea bisericească*, Tipografia Alexandru Țerec, Iași, 1941.
85. GHENEA, Cristian C., *Din trecutul culturii muzicale românești*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor din R.S.R., București, 1965.
86. GHEORGHIU, Grigore I., *Corul lui Musicescu*, Tipografia „Viața Românească”, Iași, 1926.
87. GIULEANU, Victor, *Melodica bizantină*, Editura muzicală, București, 1981.
88. ILIUȚ, Vasile, *De la Wagner la contemporani*, vol II, Editura muzicală a Uniunii Compozitorilor și muzicologilor din România, București, 1995.
89. IORDAN, Alexandru, *30 de ani de la moartea lui Gavriil Musicescu (1847-1903)*, București, 11 XII 1933.
90. MAFTEI, Ionel, *Personalități ieșene. Omagiu*, vol I, Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Iași, 1972.
91. GHEORGHIU, Mardare; IBĂNESCU, Grigore I., *Protestare la interpelarea d-lui Musicescu aduse Sft. Sinod, a ședinței din 25 mai 1899*, Tipografia M. P. Popovici, Str. Alecsandri, Iași, 1900.
92. MOISESCU, Titus, *Prolegomene bizantine*, vol. I, II, Editura muzicală, București, 1985, 2003.
93. MOLDOVEANU, Pr. Prof. Dr. Nicu, *Istoria muzicii bisericești la români*, Editura Basilica, București, 2010.
94. NASTASĂ, Diac. I. Gabriel, *Protopsalți, cântăreți și dirijori de cor la Catedrala Mitropolitană din Iași*, Editura Panfilius, Iași, 2007.
95. PANȚIRU, Grigore, *Notația și ehurile muzicii bizantine*, Editura muzicală a Uniunii Compozitorilor, București, 1971.
96. PASCU, George; SAVA, Iosif, *Muzicienii Iașului*, Editura Muzicală, București, 1987.
97. PASCU, George, BOȚOCAN, Melania, *Carte de istoria muzicii*, vol. II, Editura Vasiliana, Iași, 2003.
98. PETRESCU, I. D., *Étude de paléographie musicale byzantine*, Editura muzicală, București, 1967.
99. PLOEȘTEANU, Nifon N., *Carte de muzică bisericească pe psaltichie și pe note liniare, pentru trei voci*.

100. POPOVICI, Doru, *Muzica corală românească*, Editura muzicală a Uniunii Compozitorilor din R.S.R., București, 1966.
101. POSLUȘNICU, Mihail Grigore, *Din trecutul muzical al românilor. Gavriil Musicescu. Viața și opera sa muzicală*, București, Editura Cartea Românească, 1925.
102. IDEM, *Istoria muzicii la români*, Editura Cartea Românească, București, 1928.
103. ROLAND-Manuel, *Histoire de la musique*, Tome II, Librairie Gallimard, 1963.
104. SECARĂ, Constantin, *Muzica bizantină, doxologie și înălțare spirituală*, Editura Muzicală, București, 2006.
105. STANCIU, Pr. Prof. Dr. Vasile, *Anastasimatar*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2010.
106. STUPCANU, Pr. T. V., *Anastasimatar sau cântările Învierii pe cele opt glasuri (melodii) bisericești*, Tipografia cărților bisericești, București, 1926.
107. ȘUȚU, Rudolf, *Iașii de odinioară. De la 1894-1900*, Iași, Tip. Lumina Moldovei, 1923.
108. TEODOREANU, Ionel, *Masa umbrelor*, Editura Junimea, 1983.
109. VANCEA, Zeno, *Creația muzicală românească sec. XIX-XX*, vol. I, Editura Muzicală, București, 1968.
110. VASILE, Vasile, *Profiluri de muzicieni români secolele XIX-XX*, 2 vol., Editura muzicală, București, 1986.
111. IDEM, *Istoria muzicii bizantine și evoluția ei în spiritualitatea românească*, vol. II, Editura Interprint, București, 1997.
112. VELEA, Pr. Dr. Marin, *Evoluția muzicii psaltice și a mișcării corale religioase din România*, Editura Daim, București, 2004.
113. VUILLERMOZ, Émile, *Histoire de la musique*, Arthème Fayard, 1949.

E. Studies and articles

114. ***, în *Curierul*, An al 5-lea (1877), Nr. 133, duminică, 13 noiembrie, p. 4.
115. ***, în *Curierul*, An al 8-lea (1880), Nr. 4, joi 10 ianuarie, p. 3.
116. ***, în *Curierul*, An al 8-lea (1880), Nr. 36, duminică 30 martie, p. 3.
117. ***, în *Curierul*, An al 8-lea (1880), Nr. 138, duminică 30 noiembrie/12 decembrie, p. 3.
118. ***, în *Curierul*, An al 9-lea (1881), Nr. 3, vineri 9/21 ianuarie, p. 3.
119. ***, în *Curierul*, An al 9-lea (1881), Nr. 112, duminică 4/16 octombrie, p. 3.
120. ***, în *Curierul*, An al 10-lea (1882), Nr. 37, duminică 4/16 aprilie, p. 2.

121. *** , în *Curierul*, An XIV (1886), Nr. 15, miercuri, 5/17 februarie, p. 3.
122. *** , în *Curierul*, An XIV (1886), Nr. 25, vineri 28 februarie/12 martie, p. 2.
123. *** , în *Curierul*, An XIV (1886), Nr. 47, vineri 25 aprilie/7 mai, p. 3.
124. *** , în *Curierul*, An XIV (1886), Nr. 51, duminică 4/16 mai, p. 2.
125. *** , în *Curierul*, An XIV (1886), Nr. 54, duminică 11/23 mai, p. 3.
126. *** , în *Curierul*, An XIV (1886), Nr. 143, miercuri 17/29 decembrie, p. 3.
127. *** , în *Curierul*, An XIV (1886), Nr. 147, miercuri 31 decembrie/12 ianuarie, p. 3.
128. *** , în *Curierul*, An XV (1887), Nr. 11, vineri 30 ianuarie/11 februarie, p. 2.
129. *** , în *Curierul*, An XV (1887), Nr. 13, miercuri 4/16 februarie, p. 3.
130. *** , în *Curierul*, An XV (1887), Nr. 38, vineri 3/15 aprilie, p. 3.
131. *** , în *Curierul*, An XV (1887), Nr. 42, miercuri 15/27 aprilie, p. 3.
132. *** , „Corul mitropolitan din Iași la Bârlad”, în *Curierul*, An XV (1887), Nr. 44, duminică 19 aprilie/1 mai, p. 3.
133. *** , în *Curierul*, An XV (1887), Nr. 46, duminică 26 aprilie/8 mai, p. 3.
134. *** , în *Curierul*, An XV (1887), Nr. 47, miercuri 29 aprilie/11 mai, p. 3.
135. *** , în *Curierul*, An XV (1887), Nr. 48, vineri 1/13 mai, p. 3.
136. *** , în *Curierul*, An XV (1887), Nr. 91, duminică 9/21 august, p. 3.
137. *** , în *Curierul*, An XV (1887), Nr. 144, miercuri 30 decembrie/11 ianuarie, p. 3.
138. *** , în *Curierul*, An XVI (1888), Nr. 3, duminică 10/22 ianuarie, p. 2.
139. *** , în *Curierul*, An XVI (1888), Nr. 13, vineri 5/17 februarie, p. 3.
140. *** , în *Curierul*, An XVI (1888), Nr. 41, duminică 10/22 aprilie, p. 3.
141. *** , în *Curierul*, An XVI (1888), Nr. 42, miercuri 13/25 aprilie, p. 3.
142. *** , în *Curierul*, An XVI (1888), Nr. 45, miercuri 20 aprilie/2 mai, p. 3.
143. *** , în *Curierul*, An XVI (1888), Nr. 144, vineri 30 decembrie/11 ianuarie, pp. 2-3.
144. *** , în *Curierul*, An XVII (1889), Nr. 24, miercuri 1/13 martie, p. 3.
145. *** , în *Curierul*, An XVII (1889), Nr. 25, vineri 3/15 martie, p. 3.
146. *** , în *Curierul*, An XVII (1889), Nr. 31, vineri 17/29 martie, p. 3.
147. *** , în *Curierul*, An XVII (1889), Nr. 32, duminică 19/31 martie, p. 3.
148. *** , în *Curierul*, An XVII (1889), Nr. 34, vineri 24 martie/5 aprilie, pp. 2-3.
149. *** , „Cântecele naționale Române și Corul Mitropolitan din Iași”, în *Curierul*, An XVII (1889), Nr. 35, miercuri 29 martie/10 aprilie, pp. 2-3.

150. ***, în *Curierul*, An XVII (1889), Nr. 40, duminică 9/21 aprilie, p. 2.
151. ***, în *Curierul*, An XVII (1889), Nr. 41, vineri 14/26 aprilie, p. 2.
152. ***, în *Curierul*, An XVII (1889), Nr. 43, miercuri 19 aprilie/1 mai, p. 3.
153. ***, în *Curierul*, An XVII (1889), Nr. 44, vineri 21 aprilie/3 mai, p. 3.
154. ***, în *Curierul*, An XVII (1889), Nr. 46, miercuri 26 aprilie/8 mai, p. 3.
155. ***, în *Curierul*, An XVII (1889), Nr. 47, vineri 28 aprilie/10 mai, p. 3.
156. ***, în *Curierul*, An XVII (1889), Nr. 57, duminică 25 aprilie/7 iunie, p. 3.
157. ***, în *Curierul*, An XVII (1889), Nr. 67, duminică 18/30 iunie, p. 2.
158. ***, în *Curierul*, An XVII (1889), Nr. 69, vineri 23 iunie/5 iulie, p. 3.
159. ***, în *Curierul*, An XVII (1889), Nr. 72, duminică 2/14 iulie, p. 3.
160. ***, în *Curierul*, An XVII (1889), Nr. 74, vineri 7/19 iulie, p. 3.
161. ***, în *Curierul*, An XVII (1889), Nr. 77, vineri 14/26 iulie, p. 3.
162. ***, în *Curierul*, An XVII (1889), Nr. 79, miercuri 19/31 iulie, p. 3.
163. ***, în *Curierul*, An XVII (1889), Nr. 88, vineri 11/23 august, p. 3.
164. ***, în *Curierul*, An XVII (1889), Nr. 110, duminică 8/20 octombrie, p. 2.
165. ***, în *Curierul*, An XVII (1889), Nr. 112, vineri 13/25 octombrie, p. 2.
166. ***, în *Curierul*, An XVIII (1890), Nr. 26, miercuri 7/19 martie, p. 3.
167. ***, în *Curierul*, An XVIII (1890), Nr. 29, miercuri 17/26 martie, p. 3.
168. ***, în *Curierul*, An XVIII (1890), Nr. 31, duminică 18/30 martie, p. 2.
169. ***, în *Curierul*, An XVIII (1890), Nr. 32, miercuri 21 martie/2 aprilie, p. 3.
170. ***, în *Curierul*, An XVIII (1890), Nr. 56, joi 24 mai/5 iunie, p. 3.
171. ***, în *Curierul*, An XVIII (1890), Nr. 62, vineri 8/20 iunie, p. 3.
172. ***, în *Curierul*, An XVIII (1890), Nr. 65, vineri 15/27 iunie, p. 3.
173. ***, în *Curierul*, An XVIII (1890), Nr. 71, duminică 1/13 iulie, p. 3.
174. ***, în *Curierul*, An XVIII (1890), Nr. 75, miercuri 11/23 iulie, p. 3.
175. ***, în *Curierul*, An XVIII (1890), Nr. 77, duminică 15/27 iulie, p. 3.
176. ***, în *Curierul*, An XVIII (1890), Nr. 78, miercuri 18/30 iulie, p. 3.
177. ***, în *Curierul*, An XVIII (1890), Nr. 80, miercuri 25 iulie/6 august, p. 3.
178. ***, în *Curierul*, An XVIII (1890), Nr. 83, miercuri 1/13 august, p. 3.
179. ***, în *Curierul*, An XVIII (1890), Nr. 86, joi 9/21 august, p. 3.
180. ***, în *Curierul*, An XVIII (1890), Nr. 87, duminică 12/24 august, p. 3.
181. ***, în *Curierul*, An XIX (1891), Nr. 20, vineri 22 februarie/6 martie, p. 3.
182. ***, în *Curierul*, An XIX (1891), Nr. 22, miercuri 27 februarie/11 martie, p. 3.
183. ***, în *Curierul*, An XIX (1891), Nr. 27, duminică 10/22 martie, p. 3.

184. *** , în *Curierul*, An XIX (1891), Nr. 33, duminică 24 martie/5 aprilie, p. 3.
185. *** , în *Curierul*, An XIX (1891), Nr. 35, duminică 31 martie/12 aprilie, pp. 2-3.
186. *** , în *Curierul*, An XIX (1891), Nr. 91, miercuri 11/23 septembrie, p.2.
187. *** , în *Curierul*, An XIX (1891), Nr. 106, duminică 20 octombrie/1 noiembrie, p. 3.
188. *** , în *Curierul*, An XX (1892), Nr. 18, duminică 16/28 februarie, p. 3.
189. *** , în *Curierul*, An XX (1892), Nr. 37, duminică 5/17 aprilie, p. 3.
190. *** , în *Curierul*, An XX (1892), Nr. 38, vineri 10/22 aprilie, p. 3.
191. *** , în *Curierul*, An XX (1892), Nr. 44, duminică 26 aprilie/8 mai, p. 2.
192. *** , în *Curierul*, An XXI (1893), Nr. 31, duminică 28 martie/9 aprilie, p. 2.
193. *** , în *Curierul*, An XXI (1893), Nr. 37, miercuri 14/26 aprilie, p. 3.
194. *** , în *Curierul*, An XXI (1893), Nr. 52, vineri 28 mai/9 iunie, p. 3.
195. *** , în *Curierul*, An XXI (1893), Nr. 53, duminică 30 mai/11 iunie, p. 3.
196. *** , în *Curierul*, An XXI (1893), Nr. 55, vineri 4/16 iunie, p. 3.
197. *** , în *România Musicală*, An I (1890), Nr. 12, 15 august, p. 3.
198. *** , în *România Musicală*, An IV (1893), Nr. 15, 1 octombrie și Nr. 16, 15 octombrie, pp. 95 și 104.
199. *** , în *România Musicală*, An VI (1895), Nr. 12-13, 15-30 iunie, p. 96.
200. *** , în *România Musicală*, An VI (1895), Nr. 19, 1 octombrie, p. 128.
201. *** , „Din Iași”, în *România Musicală*, An VII (1896), Nr. 9, 1 mai, p. 70.
202. *** , „Din Iași”, în *România Musicală*, An VII (1896), Nr. 10 și 11, 15 mai și 1 iunie, p. 84.
203. *** , în *România Musicală*, An VII (1896), Nr. 16, 1 octombrie, p. 124.
204. *** , „Corul D-lui Musicescu”, în *România Musicală*, An VIII (1897), Nr. 18, 1 noiembrie, p. 143.
205. *** , în *România Musicală*, An VIII (1897), Nr. 20, 1 decembrie, p. 160.
206. *** , în *România Musicală*, An IX (1898), Nr. 4, 15 februarie, p. 36.
207. *** (Goldan), „Chișinău”, în *România Musicală*, An IX (1898), Nr. 6, 15 martie, pp. 57-58.
208. *** , în *România Musicală*, An XII (1901), Nr. 2, 15/28 ianuarie, p. 16.
209. *** , în *România Musicală*, An XII (1901), Nr. 14, 1/4 septembrie p. 109.
210. *** , în *România Musicală*, An XIII (1902), Nr. 6-7, 15/28 martie – 1/14 aprilie, p. 55.

211. *** , în *Gazeta Transilvaniei*, An LIII (1890), Nr. 158, sâmbătă 14 (26) iulie, p. 2.
212. *** , în *Gazeta Transilvaniei*, An LIII (1890), Nr. 159, duminică 15 (27) iulie, p. 3.
213. *** , în *Gazeta Transilvaniei*, An LIII (1890), Nr. 161, miercuri 18 (30) iulie, p. 3.
214. *** , în *Gazeta Transilvaniei*, An LIII (1890), Nr. 164, duminică 22 iulie (3 august), p. 2.
215. *** , în *Gazeta Transilvaniei*, An LIII (1890), Nr. 165, luni 23 (4 august), p. 2.
216. *** , în *Gazeta Transilvaniei*, An LIII (1890), Nr. 176, vineri 3 (15) august, p. 4-5.
217. *** , „Gavriil Musicescu”, în *Familia*, An XXXVI (1900), Nr. 33/ 13/26 august, p. 392.
218. *** , „Biografia Vornicului Teodor Burada”, în *B.O.R.*, An XI (1888), Nr. 10, pp. 870-871.
219. *** , „Înmormântarea lui Musicescu”, în *Gazeta Artelor*, Seria II 10 (15-25 decembrie), p. 2.
220. *** , „Moartea lui Gavriil Musicescu”, în *Evenimentul*, An XI (1903), Nr. 246, p. 1.
221. *** , „Moartea lui Gavriil Musicescu”, în *Liberalul*, An IV (1903), Nr. 226, marți 9 decembrie, p. 3.
222. *** , „Înmormântarea lui Gavriil Musicescu”, în *Liberalul*, An IV (1903), Nr. 228, joi 11 decembrie, p. 3.
223. *** , „Discursul domnului E. Mezzeti”, în *Liberalul*, An IV (1903), Nr. 228, joi 11 decembrie, p. 2.
224. *** , „Cuvântarea rostită de d. Em. Manoliu profesor la Conservator la înmormântarea regretatului și în veci neuitatului Gavriil Musicescu”, în *Liberalul*, An IV (1903), Nr. 229, vineri 12 decembrie, p. 2.
225. *** , *L'Étoile Roumaine*, IIIème année, no. 90, samedi, 25 avril (7 mai) 1887, p. 3.
226. *** , *L'Étoile Roumaine*, IIIème année, no. 91, dimanche, 26 avril (8 mai) 1887, p. 3.
227. *** , „Dezbaterile S-tului Sinod din sesiunea de toamnă anul 1900”, în *B.O.R.*, An XXIV (1901), Nr. 10, pp. 151-167.

228. *** „Sânțirea Mitropoliei”, în *B.O.R.*, An XI (1887), Nr. 2, pp. 118-120.
229. *** (pseudonim Țepeș), în *Arta*, An 1883, Nr. 5, 10 noiembrie, p. 73.
230. *** „Sânțirea Mitropoliei”, în *Arta*, An III (1894), Nr. 10, 15 mai, p. 170.
231. *** „Din țară”, în *Arta*, An IV (1895), Nr. 4, april, pp. 127-128.
232. *** „Din țară”, în *Arta*, An IV (1895), Nr. 5, mai, p. 156.
233. *** „Din țară”, în *Arta*, An IV (1895), Nr. 6, 7, 8, pp. 206-207.
234. *** „Din țară”, în *Voința Națională*, an IV (1887), Nr. 807, duminică 26 aprilie/8 mai, p. 1.
235. *** „Din țară”, în *Tutova*, An 4 (1887), Nr. 160, joi 2 aprilie, pp. 2-3.
236. *** „Scrisoare”, în *Arhiva*, An XII (1901), Nr. 1 și 2, ianuarie-februarie, pp. 91-92.
237. ANGELESCU, Constantin C., „Contribuții la biografia lui Gavriil Musicescu”, în *M.M.S.*, An LVI (1890), Nr. 1-2.
238. † Athanasie Craioveanu, „Corul Mitropoliei din Iași”, în *Albina*, An 1 (1897), Nr. 12 și 13, 21 și 28 decembrie, pp. 357-362.
239. ATANASIU, A. D., „Gavriil Musicescu”, în *Asociațiunea Generală a Artiștilor din Iași*, an 1904, Nr. 3, pp. 3-5.
240. BREAZUL, George, „Gavril Musicescu. La o jumătate de veac de la moartea lui”, în *Scânteia*, București, 23, Nr. 2854, 25 XII 1953.
241. BROJU, I., „Scrisoare deschisă”, în *Telegraful Român*, An XLII (1894), Nr. 32, sâmbătă 19/31 martie, pp. 1-2.
242. BUCESCU, Pr. Florin, „Pregătirea reformei hrisantice. Înnoiri muzicale în creația precursorilor reformei”, în *A. M. B.*, Vol. II, An 2000, Nr. 1, pp. 40-45.
243. IDEM, „Cântarea psaltică în manuscrisele moldovenești din sec. XIX. Ghidul manuscriselor psaltice – Moldova, sec XIX”, vol. I, Editura Artes, Iași, 2009.
244. BUGEANU, Constantin, „Gavril Muzicescu – înaintaș de seamă al muzicii românești”, în *Scânteia Tineretului*, An IX (1953), seria II, Nr. 1454, pp. 1-2.
245. BURADA, Teodor, „Corurile bisericesti de muzică vocală armonică în Moldova”, în *Arhiva XXV* (1914).
246. CARP, Dumitru, „Monografia bisericii Bucium”, în *Teologie și Viață*, An XIV (2004), Nr. 1-6, ianuarie-iunie, pp. 371-381.
247. CERNE, Titus, „Gavriil Musicescu”, în *Arta*, an III (1894), nr. 3, 1 februarie, pp. 33-35.

248. IDEM, „Relativ la prima înjghebare a muzicii vocale în țară”, în *Arta*, an I (1884), nr. 18, Iași.
249. IDEM, „Concert”, în *Arta*, An III (1894), Nr. 3, 1 februarie, pp. 40-42.
250. CHIRCEV, Elena, „Formule melodice în cântările bisericești ale lui Dimitrie Cunțanu”, în *Byzantion*, vol. II, Academia de Arte „George Enescu” Iași, 1996, pp. 63-67.
251. CIOBANU, Gh., „Colindele și muzica religioasă”, în *Studii de etnomuzicologie și bizantinologie*, vol. II, București, Editura muzicală, pp. 95-111.
252. CRISTIAN, V. Gavriil „Musicescu, înaintaș al muzicii românești”, în *Munca*, București, 25 XII 1953.
253. CONSTANTINESCU, Ovidiu, „Gavriil Musicescu. 50 de ani de la moartea compozitorului”, în *Glasul Bisericii*, București, An XII (1954), Nr. 1-2.
254. CORDONEANU, C. M., „Răspuns la Întâmpinarea lui G. Musicescu”, în *România Musicală*, An V (1894), Nr. 2, 15 ianuarie, pp. 12-13.
255. COSMA, Viorel, „Musicescu și muzica rusă”, în *Veac Nou*, An XIII (1957), Nr. 12, vineri 22 martie, p. 2.
256. DAFIN, Ioan, „Gavriil Musicescu”, în vol. *Figuri ieșene*, ediția a II-a, Viața românească, Iași, 1926.
257. DRĂGOI, Sabin Z., „Gavril Musicescu, un discipol al marilor compozitori ruși”, în *Veac Nou*, An IX (1953), Nr. 103, p. 2.
258. DRĂGULĂNESCU, Thoma M., în *Curierul*, An XVIII (1890), Nr. 88, vineri 11/23 august, p. 3.
259. DUMITRESCU, R., „Un mare înaintaș al muzicii noastre”, în *Viața Capitalei*, an IV (1953), Nr. 1424, p. 2.
260. FIRCA, Gheorghe, „Gavriil Musicescu: un clasic”, în *SCIA*, București, Tom 1, Nr. 2, 1972
261. FONI, Fernanda, „Rolul lui gavriil Musicescu în dezvoltarea artei corale românești”, în *Studii și cercetări de istoria artei*, An VII (1960), Nr. 1.
262. GABRIELESCU, Grigore, „Musicescu și corul mitropoliei”, în *Evenimentul*, An IV (1896), 13 februarie, p. 2.
263. GALACTION, Gala, „Gavriil Musicescu”, în *MMS*, an XIII (1937), nr. 11.
264. GALINESCU, Gavril, „Muzica în Moldova”, în George BREAZUL și Petre NIȚULESCU, *Muzica românească de azi*, Cartea Sindicatului artiștilor instrumentiști din România, București, 1939.

265. GÖERING, H., „Musicescu Gavriil”, în *Calendarul Isvoarașul*, 1932, Tipografia Isvoarașul Bistrița-Mehedinți, pp. 24-26.
266. GRĂJDIAN, Vasile, „Legislația lui Alexandru Ioan Cuza și evoluția cântării bisericești”, în *Studii și Cercetări de Istoria Artei*, seria Teatru, Muzică, Cinematografie, tomul 40, Editura Academiei Române, 1993, pp. 13-17.
267. GOLDAN, *Chișinău*, în „România musicală”, An IX (1898), Nr. 6, pp. 57-58.
268. IORDAN, Alexandru, „30 de ani de la moartea lui Gavriil Musicescu (1847-1903)”, București, 11 XII 1933
269. KIRIȚESCU, Constantin, „Un pionier al muzicii românești. Gavriil Musicescu”, în *Universul*, București, 51, Nr. 303, 5 XI 1934.
270. LEITES, Rufina, „Date noi privind legăturile de creație dintre Gavriil Musicescu și cultura muzicală rusă”, în *Muzica*, An 1977, Nr. 10 (301), pp. 22-29.
271. LEON, Aurel, „Musicescu, nume predestinat”, în *Cronica*, An VII (1972), Nr. 12 (320), p. 2.
272. LOBELL, Dr. I., „Orchestra conservatorului”, în *Arta*, An I (1903), Nr. 2, 9 noiembrie, p. 10.
273. LUGOȘIANUL, „Corul mitropolitan din Iași”, în *România musicală*, An I (1890), Nr. 12, pp. 3-5.
274. LUNGU, Nicolae, „Cincizeci de ani de la moartea lui Gavriil Musicescu”, în *M.M.S.*, An VI (1954), Nr. 1-3, pp. 44-46.
275. IDEM, „Problema transcrierii și uniformizării cântărilor psaltice în Biserica noastră, în „S. T.”, An VIII (1956), Nr. 3-4, pp. 241-249.
276. MANE, „Venirea D-lui Musicescu la Bârlad”, în *Tutova*, An 4 (1887), Nr. 164, joi 23 aprilie, p. 2.
277. MANE, „D. Musicescu la Bârlad”, în *Voința Națională*, An IV (1887), Nr. 801, sâmbătă 18/30 aprilie, p. 3.
278. MAXIM, I., „Moartea lui Gavriil Musicescu”, în *Liberalul*, An IV (1903), nr. 226, marți 9 decembrie, p. 3.
279. MAXIM, J., „Gavriil Musicescu și bucovinenii”, în *Arta*, An VI (1903), Nr. 8, 25 decembrie, pp. 9-10.
280. MIHAIL, Paul, „Viața și opera lui Gavriil Musicescu, oglindită în scrisorile anilor 1871-1899”, în *Studii Muzicologice*, București, vol. 2, 1956 (partea I), pp. 91-127; vol. 4, 1957 (partea a II-a), pp. 60-128.

281. MIHĂILESCU, Teofil, „Examenul întâmpinării D-lui Gavriil Musicescu adresată Sfântului Sinod”, în *Viitorul*, An III (1900), Nr. 7, pp. 3-5, Nr. 8-9, pp. 9-12, Nr. 10-11, pp. 8-12 și la Tipografia Dacia, P. Iliescu & D. Grossu, Iași, 1900.
282. MOISESCU, Titus, „Sisteme de notație în muzica religioasă de tradiție bizantină”, în *Acta Musicae Byzantinae*, vol 1, 1999, pp. 26-38.
283. IDEM, „Gavriil Musicescu, 150 de ani de la naștere”, în *Muzica*, An VIII (1997), Nr. 2, pp. 107-120.
284. MOISESCU, Gh. I., „O jumătate de veac de la moartea lui Gavriil Musicescu”, în *B.O.R.*, An LXXII (1954), Nr. 1, pp. 45-58.
285. IDEM, „La 125 de ani de la nașterea lui Gavriil Musicescu. Corespondența lui Gavriil Musicescu cu mitropolitul Moldovei, Iosif Naniescu”, în *B.O.R.*, An XC (1972), Nr. 9-10, pp. 1038-1051.
286. MOLDOVEANU, drd. Nicu, „Cântarea corală în Biserica Ortodoxă Română de la pătrunderea ei în cultul divin până la sfârșitul secolului al XIX-lea”, în *S. T.*, An XIX (1967), nr. 7-8, pp. 504-520.
287. IDEM, „Muzica bisericească la români în secolul XX”, partea I în *B. O. R.*, An CIII (1985), Nr. 7, pp. 615-636.
288. IDEM, „Cântarea corală în Biserica Ortodoxă Română de la pătrunderea ei în cultul divin până la sfârșitul secolului al XIX-lea”, în *Studii Teologice*, seria a II-a, an XIX(1967), nr. 6-7.
289. MOLDOVEANU, Diac. Dr., Nicu, „Muzica bisericească la români în secolul al XIX-lea”, în *G.B.*, An XLI (1982), Nr. 11-12.
290. MORARIU, Dr. Aurel, „Pentru memoria lui G. Musicescu”, în *Făt-Frumos*, An IX (1934), Nr. 5-6, pp. 122-124.
291. MUSICESCU, Maria Ana, „Gavril Musicescu”, în *Muzica*, An 1953, Nr. 4, pp. 40-43.
292. NAGACEVSCHI, Elena, „Creția corală a lui Gavriil Musicescu”, în *Arta '94*, Seria teatru, muzică, cinematografie, Chișinău, 1994, pp. 104-108.
293. NAGHIU, Prof. Iosif E., „Contribuții la biografia lui Gavriil Musicescu”, în *M.M.S.*, An XLVIII (1972), Nr. 3-4, pp. 235-237.
294. NICOLESCU, F., „Un înaintaș de seamă al muzicii noastre. 50 de ani de la moartea compozitorului Gavriil Musicescu”, în *România Liberă*, An XI (1953), Nr. 2874, 26 decembrie, p. 3.

295. PANȚĂRU, Pr. Prof., Anibal, „Din viața și activitatea regretatului compozitor român Gavriil Musicescu”, în *M.M.S.*, An LIV (1978), Nr. 9-12, pp. 770-772.
296. PASCU, George, „Ecouri ale Războiului de Independență în creația lui Gavriil Musicescu”, în *Cronica*, An II (1967), Nr. 18(65), sâmbătă 6 mai, p. 4.
297. PAULIAN, I. A., „Gavriil Musicescu. Amintiri”, în *Armonia*, Botoșani, An 5 (1928), Nr. 7-8, pp. 10-20.
298. IDEM, „Gavriil Musicescu. Amintiri”, în *Isvorașul*, Bistrița-Mehedinți, 7, Nr. 1-4, IX-XII 1928.
299. PÂRLEA, Năstase, „Din viața compozitorilor români. Musicescu”, în *Revista Muzicilor Armatei*, București, 1, Nr. 8-9, IX-X 1939.
300. PETRESCU, Pr. I. D., „Transcrierea muzicii psaltice”, în *B.O.R.*, an LV(1937), nr. 1-2.
301. PETRESCU, I. D., „Aspecte și probleme ale muzicii bizantine medievale”, în *Studii de muzicologie*, vol. 1, Editura muzicală, București, 1965.
302. PITEȘTEANU, Silvestru B., „Resumatu de lucrările Sfântului Sinod din sesiunea de toamnă a anului 1881”, în *B. O. R.*, An VI (1882), Nr 1, pp. 58-62.
303. POPESCU, Diac. Drd. Ioan G., „Învățăământul muzical în Biserica Ortodoxă Română”, în *B.O.R.*, an LXXXVII(1969), nr. 9-10.
304. POPESCU, Nae, „Gavriil Musicescu”, în *Muzică și Poezie*, An I (1936), Nr. 7, pp. 8-10.
305. POPESCU, Nicolae M., „Notația muzicală alfabetică a lui Petru Efesiu”, în *B. O. R.*, An XXXII (1909), Nr. 10, pp. 1190-1198.
306. POSLUȘNICU, M. Gr., „O pildă de activitate muzicală”, în *Crestomația muzicală*, Botoșani, 1, Nr. 1, VI 1923.
307. IDEM, „Opera lui Gavriil Musicescu în lupta pentru unitatea națională”, în *Armonia*, An V (1928), Nr. 7-8, pp. 4-10.
308. IDEM, Opera lui Gavriil Musicescu, în „Isvorașul”, Bistrița-Mehedinți, 7, Nr. 1-4, IX-XII, 1928.
309. RÂNZESCU, Constantin, „Ctitorii muzicii românești”, în *Păstorul Tutovei*, An I (1938), Octombrie-Noiembrie, pp. 284-289.
310. IDEM, „Gavriil Musicescu”, în *Păstorul Tutovei*, An I (1938), Septembrie, pp. 224-226.
311. SCHELETTI, Gh., „Relativ la cântecele naționale”, în *Arta*, An II (1885), Nr. 8, 15 ianuarie, pp. 60-62.

312. SBÂRCEA, George, Tiberiu Brediceanu despre Musicescu, în „Cronica”, Iași, 2, Nr. 12 (59), 25 III 1964.
313. † SILVESTRU B. Piteșteanu, „Resumatu de lucrările Sfântului Sinod din sesiunea de toamnă a anului 1881”, în *B.O.R.*, An VI (1882), Nr. 1, pp. 57-70.
314. STANCIU, Pr. Vasile, „Muzica bizantină – o emblemă a culturii universale”, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Orthodoxa*, An XLII (1997), Nr. 1-2.
315. STÂNCULESCU, Ion, „Gavriil Musicescu, precursor al transcrierii psaltice pe notație lineară”, în *G.B.*, An XX (1961), Nr. 5-6, pp. 420-427.
316. STEINHAMER, Alex. C., „Gavriil Musicescu”, în *Curierul Muzical*, An II (1933), Nr. 15, p. 1.
317. STOICESCU, Ștefan, „Lui Gavriil Musicescu. Omagiu”, București, Tip. Toronțiu „Bucovina”, 1934.
318. † ȘTEFĂNESCU, Melchisedec, „Memoriu pentru cântările bisericești în România”, în *B.O.R.*, VI (1882), 1-12, pp. 11-47.
319. IDEM, Regulament pentru cântările bisericești, „B. O. R.”, An VI (1882), Nr. 1, pp. 45-47.
320. ȘOR, I., „Moartea lui Musicescu”, în *România Musicală*, An XIV (1903), Nr. 21, 15/28 decembrie, p. 161.
321. TEODOREANU, Al. O., „Cu prilejul împlinirii a 50 de ani de la moartea lui Gavriil Musicescu: O întâmplare veche”, în *B.O.R.*, An LXXII (1954), Nr. 1, pp. 394-395.
322. TORONCIUC, Maria, „Al. Flechtenmacher, G. Musicescu, E. Caudella”, în *Dacia literară*, An XVIII (2008), Nr. 1 (76), pp. 61-64.
323. VANCEA, Zeno, „Rolul lui Gavriil Musicescu în dezvoltarea muzicii românești”, în *Contemporanul*, București, Nr. 51 (376), 18 XII 1953.
324. IDEM, „Un mare înaintaș al muzicii românești. La 125 de ani de la nașterea lui Gavriil Musicescu”, în *Scânteia*, 41, Nr. 9094, 21 III 1972.
325. VELCESCU, Josef, „În memoria marelui Musicescu”, în *Analele Banatului*, 3, Nr. 3, 1930.
326. VELEA, Diac. Prof. Marin, „Gavriil Musicescu – dirijor și compozitor de muzică corală bisericească”, în *B.O.R.*, An C (1982), Nr. 11-12, pp. 984-989.
327. IDEM, „Începuturile muzicii corale românești, laice și bisericești”, în *B.O.R.*, An XCVIII(1980), Nr.1-2, pp. 232-242.

328. IDEM, „Originea și evoluția semiografiei cântării bisericești”, în *S. T.*, An XVII (1965), Nr. 9-10, pp. 615-619.
329. VERDEȘ-IAȘI, Ștefan, Pr., „Gavriil Musicescu”, în *M.M.S.*, An XLVIII (1972), Nr. 3-4, pp. 217-230.
330. IDEM, „Gavriil Musicescu”, în *M.M.S.*, An XXX (1954), Nr. 3-4, pp. 68-83.
331. IDEM, „Gavriil Musicescu 125 de ani de la nașterea marelui muzician”, în *M.M.S.*, An XLVIII (1972), Nr. 3-4.
332. VRABIE, Prof. Gh., „Gavriil Musicescu, în vol Figuri ieșene, ediția a II-a, Viața românească, Iași, 1926, pp. 16-17.
333. WEBER, J., „Critique musicale”, în *Le Temps*, No. 10303, 22.07.1889, p. 2.
334. XENOPOL, A. D., „Corul Mitropolitan din Iași”, în *Arta*, an IV (1895), nr. 4, pp. 99-104.

F. Web resources

321. <https://arhivaromaneasca.wordpress.com/arhive/arhive-ignorate/violeta-ionescu-urmasii-lui-%E2%80%9Ebaba-novac%E2%80%9D/>